

Meer natuur in de wijk met bijzondere schuur

Hij is even groot als een normale berging, maar kan ook op een slimme wijze onderdak bieden aan vogels, insecten en kleine zoogdieren: de natuurschuur. Met deze schuur kan je meer biodiversiteit in een wijk realiseren. Natuurinclusief bouwen dus. Een prototype van de natuurschuur staat op Green Village in Delft. In Bergen op Zoom zijn plannen om het schuurtje te plaatsen bij ten minste vier nieuwe woningen van woningcorporatie Stadlander.

“In de uitvraag voor onze projecten benoemen we aan de voorkant wat we belangrijk vinden. We beoordelen een project niet alleen op prijs, ontwerp en sociale aspecten, er komt ook steeds meer aandacht voor duurzaamheid, waaronder het natuurinclusief bouwen”, vertelt Paul Musters, adviseur vastgoed van Stadlander. Natuurinclusiviteit speelde een belangrijke rol bij de partnerselectie voor de bouw van nieuwe woningen in de wijk Fort-Zeekant in Bergen op Zoom. Ontwikkelaar ERA Contour won de selectie voor de nieuwbouwwoningen in deze wijk. Een belangrijke reden hiervoor was dat de bouwer een overtuigende totaalvisie en concrete aanpak had hoe een wijk natuurinclusief te maken. Onderdeel hiervan was het plan om natuurschuurtjes te bouwen. Conceptontwikkelaar Erik Gathier van ERA Contour: “Wij zien de natuurschuur als een interessante vervanging voor de normale schuur. Als er meer natuurschuren komen, heeft dat een positief effect op de biodiversiteit in een wijk.”

STANDAARDELEMENT

Atelier GROENBLAUW en DS Landschapsarchitecten ontwikkelden de natuurschuur voor de prijsvraag ‘Natuurinclusief Ontwerpen’ van de gemeente Den Haag. Het schuurtje heeft een groendak en er is ruimte voor nesten van allerlei vogels, insecten en kleine zoogdieren. In de holle dakrand vinden vleermuizen hun plek, er is een nestelwand voor kleine zangvogels zoals mussen en koolmezen en in het egelhuis in de plint kunnen egels schuilen voor de winter. Hiltrud Pötz, eigenaar van Atelier GROENBLAUW, vertelt dat de natuurschuur een goede manier is om met een standaardelement meer

biodiversiteit in de wijk te brengen. “Het is een manier om met iets kleins toch een grote bijdrage te leveren. Doordat het een standaardelement is, kun je het bovendien vaak herhalen. En het is iets simpels dat je makkelijk in de markt kunt zetten.”

BIODIVERSITEIT

Na de prijsvraag van de gemeente Den Haag maakte ERA Contour kennis met de natuurschuur, vertelt Gathier. “We zijn samen met de ontwerpers gaan kijken hoe we dit ontwerp verder konden brengen. Wij plaatsen ongeveer 350 schuurtjes per jaar. Als we daarvan een flink aantal natuurinclusief kunnen maken, levert dat een mooie bijdrage aan de biodiversiteit ter plekke.”

Volgens Gathier is het relatief makkelijk om het schuurtje in de projecten te krijgen. “We gingen natuurlijk meteen nadenken waar we het

concept kunnen aanbieden. Aangezien een schuurtje meestal het sluitstuk van een project is en de natuurschuur standaardafmetingen heeft, kan het relatief ver in de uitvoeringsfase nog in een project opgenomen worden, afhankelijk van wat de opdrachtgever wil.”

ECOSYSTEEM VERSTOORD

De aanleiding voor natuurinclusief bouwen is volgens Pötz duidelijk. “We moeten nu iets doen, want het gaat niet goed met de biodiversiteit. 75 procent van de insecten is al weg en er zijn veel minder vogels.” Er zijn nog geen dwingende regels voor natuurinclusief bouwen, maar lokale overheden hebben wel al richtlijnen opgesteld, vertelt Pötz. “In Den Haag krijg je voor bepaalde voorzieningen punten en moet je aan bepaalde voorwaarden voldoen. De natuurschuur kan op een eenvoudige manier bijdragen aan deze voorwaarden.”

Woningcorporatie Stadlander benoemt sinds kort natuurinclusiviteit in uitvragen voor nieuwe projecten. Musters: “Dat doen we zonder dat we precies specificeren wat we willen. Zo dagen we ontwikkelaars uit om met creatieve oplossingen te komen.” Gathier komt de vraag naar natuurinclusief bouwen steeds vaker tegen bij opdrachtgevers: “In sommige aanbestedingen wordt er specifiek om gevraagd. Vooral de laatste anderhalf jaar heeft het echt een vlucht genomen. Je kunt daar als ontwikkelaar zelf invulling aan geven met bijvoorbeeld beplanting of het maken van nestkasten in woningen. Het mooie van de natuurschuur is dat het een toevoeging is op iets dat er al ligt.”

ERA Contour had aanvankelijk vier natuurschuren opgenomen in het project in Bergen op Zoom. Stadlander kijkt nu met ERA Contour of dat er meer kunnen worden. Musters: “We gaan dat nu meer in detail bespreken. Welke stappen kunnen we maken als we kijken naar de balans tussen de aanbidding en het budget? Moeten we het anders gaan begroten? En: wat levert het ons op?”

GREEN VILLAGE

Na de kennismaking hebben de ontwerpers en ERA Contour contact gezocht met De Groot Vroomshoop, een van de grootste bergingenbouwers van Nederland, en een van de vaste leveranciers van ERA Contour. Pötz: “Het prototype hebben we samen met hen ontwikkeld en is een doorontwikkeling van de standaardberging van ERA Contour.

Dit eerste exemplaar is geplaatst op het terrein van Green Village in Delft.”

Bij de natuurschuur op Green Village hoort ook een natuurvriendelijke en klimaatbestendige tuin. Het prototype en het tuinconcept zijn ondersteund door de Provincie Zuid-Holland en het programma DuurzaamDoor van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), in samenwerking met De Groot Vroomshoop, Het Wellantcollege, ERA Contour, hogeschool Inholland en de Vogelbescherming.

BEESTJES IN DE TUIN

De effecten op de biodiversiteit bij het prototype op de Green Village lijken positief, vertelt Gathier. “Ondertussen nestelen de eerste koolmezen zich al in een van de nestkasten.” Daarnaast is het volgens Gathier ook de vraag of bewoners het willen. “Je moet ook kijken voor welke doelgroep je bouwt en hoe die omgaan met de schuur. Als je geen insecten, vogels of vleermuizen in de tuin wilt, is deze schuur misschien niet zo’n goed idee.” Het is daarom belangrijk om ook bewoners in het plan mee te nemen, legt Musters uit. “Het is leuk, deze natuurschuur, maar als de bewoners vervolgens de tuin van voor tot achter bestraten, levert het niet veel op. Onze huurders zijn bezig met hoe ze huur kunnen betalen. Daarom moeten we de bewustwording over dit soort onderwerpen op gang brengen.” Om de bewoners te ondersteunen bij het vergroenen van hun tuin heeft Atelier GROENBLAUW een brochure gemaakt die met de schuurtjes meegeleverd wordt. ■

BIODIVERSITEIT IN LEEFOMGEVING

DuurzaamDoor biedt meer informatie over de toepassing van biodiversiteit in leefomgevingen. DuurzaamDoor is een kennisprogramma waarin overheden en maatschappelijke organisaties samenwerken met de Rijksoverheid op bepaalde thema’s, zoals biodiversiteit: www.duurzaamdoor.nl.